

Czy w swoich wspomnieniach pochwyciłem odcinek życia dostatecznie ważny, czy mu wymierzyłem sprawiedliwość i czy zdołałem złożyć świadectwo wierzytelne – nie mnie godzi się sądzić. Ale mnie, sędzę – godzi się ludzi, wolno mieć uroszczenia. Będą może przebacalne. Chciałbym wierzyć, że świadectwo poniższe o czasach i ludziach mojej młodości jest sprawiedliwe, że zostało spisane bez zaślepienia czy uprzedzenia, bez wszelkiej zawziętości. A sprawiedliwość na taki czy owaki dystans nie przestaje być sprawiedliwością. Może więc i te kartki z pamiętnika nie wyblakły jeszcze do znaku.

Stanisław Pigoń, *Z Komborni w świat.*
Wspomnienia młodości

BIBLIOTHECA PIGONIANA

I
Z KOMBORNI W ŚWIAT
WSPOMINKI Z OBOZU
W SACHSENHAUSEN

BIBLIOTHECA
PIGONIANA

| TOM I

Stanisław Pigoń
**Z KOMBORNI W ŚWIAT
WSPOMINKI Z OBOZU
W SACHSENHAUSEN**

Bibliotheca Pigońiana

BIBLIOTHECA
PIGONIANA

| T O M I

Stanisław Pigoń

Z KOMBORNI W ŚWIAT

Wspomnienia młodości

oraz

WSPOMINKI Z OBOZU
W SACHSENHAUSEN

(1939 – 1940)

Wprowadzenie i komentarze w opracowaniu

CZESŁAWA KŁAKA

KROSNO 2019

BIBLIOTHECA PIGONIANA

Redaktor serii

prof. dr. hab. Grzegorz Przebinda

prof. dr hab. Renata Przybylska

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

Redakcja

Zofia Agnieszka Kłakówna

Tekst *Z Komborni w świat. Wspomnienia młodości*
według edycji Wydawnictwa Literackiego z 1957 roku
[wydanie czwarte]

Teksty *Wspominki z obozu w Sachsenhausen*
(1939 – 1940)

oraz

Ostatnie chwile Ignacego Chrzanowskiego
na podstawie tomu *Z przedziwa pamięci*,
edycja Państwowego Instytutu Wydawniczego
z 1968

Tekst *Nad Stochodem* (usunięty przez cenzurę
z tomu *Z przedziwa pamięci*) – przedruk z książki
Czesława Kłaka, *Stanisław Pigoń. Szkice do portretu*,
Rzeszów 1993, s. 167 – 174

Recenzja wydawnicza

prof. dr hab. Janusz Gruchała

Opracowanie graficzne i projekt okładki

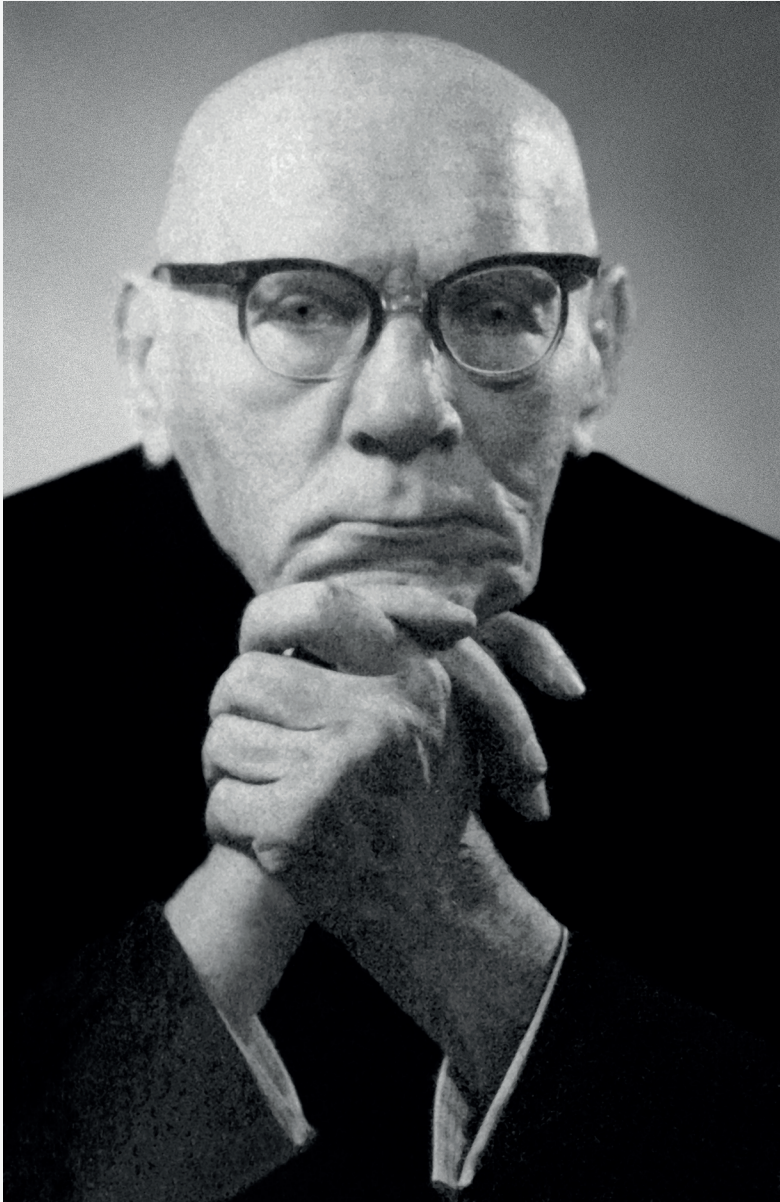
Andrzej Oczkoś

Źródło zdjęć

zbiory Pracowni Polonistycznej „Pigionium”
w Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego

© Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigionia w Krośnie, 2019

ISBN 978-83-64457-57-9

STANISŁAW PIGOŃ (1885 – 1968)

Spis treści

Preliminaria	9
--------------------	---

Czesław Kłak

PIGONIOWE WSPOMNIENIA I WSPOMINKI

Niełatwy żywot	17
Samotnie ze sobą o sobie	24
Od teorii do praktyki	33
Formowanie dzieła	46
Świadectwo – wyznanie – przesłanie	69
Między aprobatą a dezaprobatą	76
Przędziwo pamięci	94
Piekło Sachsenhausen	101

Stanisław Pigoń

Z KOMBORNI W ŚWIAT

WSPOMNIENIA MŁODOŚCI

Od autora z okazji nowego [czwartego] wydania	113
Przedmowa Franciszka Bujaka do wydania pierwszego	119
Wstęp	123
Moja wieś	129
Mój dom	187
Lata szkolne	235

W uniwersytecie: lata błędzenia	283
W uniwersytecie: lata nauki	329
Zamknięcie tymczasowe	379
Dodatki	383
Edmund Kołodziejczyk	383
W obronie zatracanego piękna	389
Nad Stochodem	393

WSPOMINKI Z OBOZU W SACHSENHAUSEN

(1939 – 1940)

Uwaga wstępna	405
Pobratymiec	408
Ludzki głos w jaskini zbójców	413
Pod zmorą zagłady	424
Z samarytanami na „ty”	442
Z odległości ćwierćwiecza	451
Dodatek: Ostatnie chwile Ignacego Chrzanowskiego	460
Przypisy	471
Z Komborni w świat. Wspomnienia młodości	472
Wspominki z obozu w Sachsenhausen	525
Spis fotografii	551
Indeks nazwisk	555

SPIS FOTOGRAFII

Stanisław Pigoń (1966)	5
Stanisław Pigoń (1955)	112
Dom rodzinny Stanisława Pigionia w Komborni	186
Katarzyna Pigionowa (matka Stanisława Pigionia, 1938)	197
Jan Pigoń (ojciec Stanisława Pigionia, 1915)	205
Gmach gimnazjum i liceum w Jaśle (przed 1910)	234
Jaśło. Domy na przedmieściu, typowe stancje uczniowskie	240
Trzej maturzyści: Wiktor Szydło, Alfred Grabowski, Stanisław Pigoń (1906)	279
Stanisław Pigoń w mundurze austriackim	323
Stanisław Pigoń (1910)	377
Stanisław Pigoń w wojsku polskim (1918)	378
Stanisław Pigoń podczas spotkania z Władysławem Mickiewiczem w Wilnie (1922)	381
Stanisław Pigoń jako rektor Uniwersytetu w Wilnie	382
Lista „lokatorów” celi 306 wrocławskiego aresztu śledczego w listopadzie 1939 r. (uwięzieni profesorowie krakowscy w drodze do obozu w Sachsenhausen)	407
Stefan Kołaczkowski (sierpień 1939) i w szpitalu, po powrocie z obozu (luty 1940 r.)	441
Ignacy Chrzanowski (ok. 1930 r.)	460

INDEKS NAZWISK

- A**bramowski Edward – 154, 477, 478, 510
 Adalberg Samuel – 480
 Adamski Stanisław – 276
 Affanasowicz – Michał 332, 513
 Alcybiades – 318, 507
 Ampel Teresa – 41, 42
 Anczyc Władysław Ludwik – 366, 367, 488, 521
 Andres Zbigniew – 52
 Anna św. – 489, 490, 539
 Apollo – 539
 Archutowski Roman – 467, 548
 Artemida – 539
 Arystofanes – 263, 491
 Arystoteles – 385, 544
 Asnyk Adam – 434, 523
 Augustyn św. – 80, 153
- B**achórz Józef – 61
 Baczewski Jan – 437, 538
 Baden-Powell Robert Stephenson Smyth – 509, 538
 Balawajder (zob. też: Frenclówka-Balawajder) – 192, 212
 Balawajdrowie – 9
 Balmès Jaime Luciano – 326, 507
 Bandurski Władysław – 269, 320, 322, 493
 Barabasz Wiktor – 498
 Baraniecki Adrian – 291, 498
 Bareneche Antoni – 326
 Barrès Maurice – 251, 361, 486
 Bartel Kazimierz – 461, 542, 546
 Bartoszewicz Kazimierz Władysław – 369, 521
- Batory Stefan – 19, 50, 483, 484, 496, 505, 532, 533, 542
 Batowski Henryk – 409, 528
 Baudouin de Courtenay Jan – 266, 370, 492, 509, 517
 Bednarski Stefan – 543
 Bella Andrew – 485
 Bem Józef – 476
 Beniowski (Maurycy, bohater poematu Słowackiego) – 489
 Berbecki Leon (gen.) – 393
 Berent Waclaw – 489, 505
 Bernanos Georges – 164, 479
 Biały Władysław – 337, 516
 Białynia-Chołodecki – 476
 Biegeleisen Henryk – 311, 505
 Bielak Franciszek – 303, 489, 494, 497, 501, 502
 Bielecki Jan – 508
 Bieniek Józef – 85
 Biernacka Janina – 542
 Biernacka Małgorzata – 11
 Biernacki Henryk – 449, 542
 Bilczewski Józef – 269, 493
 Bird-Anczyc (Bird Robert Montgomery; Anczyc Władysław Ludwik) – 256, 488
 Błaha Mariàn (pierwotnie: Bicha) – 327, 508
 Blaszyński Wojciech – 50
 Bliziński Waclaw – 160, 478
 Blumenfeld (zob. też: Ordyński Ryszard) – 262, 491
 Błońska Cecylia – 109, 497
 Bobińska Celina – 515
 Bobrowski Emil – 333, 515
 Bobrzyński Michał – 169, 480, 496

- Boccaccio Giovanni – 481
 Boczar K. – 366
 Bogacki – 232
 Bogaczyk Feliks – 184, 481
 Bohomolec Franciszek – 493
 Bohuszewicz J. – 334
 Bojko Jakub – 38, 83, 172, 477, 480
 Bolesław Chrobry – 410
 Bolesław Śmiały – 391
 Bonaparte Napoleon (zob. Napoleon Bonaparte) – 195, 228
 Bonerowie – 132, 476
 Bończa-Uzdowski Władysław – 401
 Borell Jan – 325, 327
 Borelowsy Marian i Kazimierz – 331
 Borowy Waclaw – 9, 47, 288, 303, 497
 Bossowski Franciszek – 427, 533
 Bourget Paul – 243, 485
 Boy (Tadeusz Żeleński) – 100, 432, 535
 Breowicz Wojciech – 52
 Brodziński Kazimierz – 324
 Broniewski Stanisław – 503
 Broniewski Władysław – 523
 Broszka Handrij (Bróska) – 411, 529
 Bruchnalski Wilhelm – 465, 548
 Brückner Aleksander – 100, 176, 266, 371, 373, 465, 480, 492, 548
 Brusilow Aleksiej – 395
 Brzezicki Eugeniusz – 447, 530, 540, 541
 Brzozowski Stanisław (zob. też: Czepiel A.) – 25, 121, 281, 313, 347, 349, 495, 501, 505, 506, 519, 520, 529
 Buckle Henry Thomas – 477
 Buczek – 132
 Budrewicz Tadeusz – 61
 Bujak Franciszek – 117, 119, 472, 473, 475
 Burkot Stanisław – 61
 Buszko Józef – 497, 515
 Buś Marek – 61
 Byron George Gordon – 496, 500
 Bystroń Andrzej – 369, 521
 Bystroń Jan Stanisław – 10, 369, 521
 Bystrzycki Jan – 259, 489
 Bysz Antoni – 136
Carrington Hereward – 534
 Chajn Leon – 516
 Chałubiński Tytus – 547
 Chełmicki Zygmunt – 547, 548
 Chmielowska Wanda Józefa z Trzciskich – 548
 Chlebowski Bronisław – 230, 465, 548
 Chmielowski Piotr – 464, 465, 501, 547, 548
 Chodźko Ignacy – 43, 70, 143, 477, 497
 Chopin Fryderyk – 263
 Chrzanowska Hanna – 548
 Chrzanowska Wanda – 532, 548, 549
 Chrzanowski Bohdan (Bogdan) – 549
 Chrzanowski Ignacy – 12, 13, 18 – 21, 36, 39, 94, 95, 98, 101, 102, 105, 107, 109, 292, 371, 372, 426, 435, 445, 453, 460 – 465, 468, 474, 497, 499, 501, 505, 510, 522, 527, 532, 537, 540, 543, 545 – 548
 Cieński Andrzej – 34
 Cierniak Jędrzej – 51, 97, 331, 369, 510, 512
 Cierniakowa Zofia – 47, 518
 Ciesielski A. – 476

- Cieszkowski Adolf Józef hr. – 339, 508, 517
- Cieszkowski August – 517
- Cięglewicz Kasper – 255, 488
- Cięglewicz Stanisław – 254, 487
- Cisz Michał (lub: Ziesche, Zisch, Cyż, Czyż) – 103, 405, 408 – 412, 420, 528
- Compagnon Antoine – 33
- Creizenach Wilhelm – 297, 499
- Cynkar – 133
- Cywiński Stanisław (pseud. Wrzos) – 313, 330, 338, 340, 349, 505, 514, 519
- Cyż Michał (lub: Ziesche, Zisch, Cisz, Czyż) – 103, 405, 408 – 412, 420, 528
- Czachowski Dionizy – 254, 487
- Czajkowska Krystyna – 11, 68
- Czarnecki – 334
- Czarnecki Stefan – 476
- Cząstka Antoni – 332, 514
- Czepiec Błażej (z *Wesela* Wyspiańskiego) – 409, 528
- Czepiel A. (pseud. Stanisława Brzozowskiego) – 505
- Czepielowski B. – 132
- Czermińska Małgorzata – 33
- Czerniawska Ewa – 74
- Czerwiński Sławomir – 461, 546
- Czuchajowski Bolesław – 522
- Czuchnowski Marian – 52
- Czuchra Jędrzej – 269, 270, 271, 494
- Czyż Michał (lub: Ziesche, Zisch, Cisz, Cyż) – 103, 405, 408 – 412, 420, 528
- D**anilewiczowa Maria – 12
- Dante Alighieri – 103, 104, 528
- Data Jan – 61
- Daudet Leon – 218, 483
- Dawid Jan Władysław – 520
- Dąb (zob. Tadeusz Strumiłło) – 330, 335, 342
- Dąbkowski Przemysław – 476
- Dąbrowa Tadeusz – 514
- Dąbrowski Stanisław – 40, 44, 45, 69, 95, 99, 107
- Deديو Adam (pseud. Adrian) – 512
- Deديو Stanisław – 512
- Deديو Romana (zob. Wodniczówna, Wodniczko Romana) – 77
- De Lanxet Portius Robert (zob. Porcjusz Szkot) – 484
- Dembowski Edward – 529
- Dembiński (Rawicz-Dembiński Stefan) – 254, 487
- Dernałowicz Maria – 542
- Dickstein Samuel – 298, 500
- Dietl Józef – 458, 545
- Dippel Stanisław – 331, 510
- Dippel Stefan – 511
- Diplowa Jadwiga (pseud. Perelka; zob. Perkowska) – 513
- Długosz Jan – 458, 493, 545
- Długosz Teofil – 133, 332, 511
- Dmowski Roman – 97, 348, 466, 520, 539, 548
- Dobosz Adam – 495
- Dobosz Kazimierz – 276
- Dobrowolski Henryk – 497
- Dobrowolski Jan Marian – 332, 340, 511
- Dobrzycki Stanisław – 501, 518
- Dobschat Adolf – 104, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 528, 530, 531, 535, 536

- Domańska Jadwiga – 460
 Domański Bolesław – 438, 539
 Domejko i Dowejko (z *Pana Tadeusza*) – 465
 Domeyko Ignacy – 508
 Don Carlos – 507
 Dopart Bogusław – 40, 45, 69
 Drahonowska Olga (później Małkowska) – 513
 Draper Jan William – 261, 490
 Drewniak – 318
 Drozdowicz – 334
 Drozdówna Maria – 332, 512
 Dubiel – 334
 Duchńska Seweryna – 514
 Dulowska Helena (też: Heli, H., żona Stanisława Pigionia) – 27, 28, 332, 340, 512, 520
 Dulowska Maria z Suderów – 332, 512
 Dulowski Paweł – 512
 Dulowska Zofia – 512
 Dumas Aleksander – 267, 493
 Dunaj Bogusław – 41, 42
 „Dwaj panowie K.” (zob. Kot Stanisław i Kukiel Marian) – 275, 494
 Dyboski Roman – 497, 499
 Dygasiński Adolf – 104, 428, 534
 Dymnicki – 236
 Dyniewicz Władysław – 158, 478
 Dziedzic Ignacy Jakub – 274
 Dziewońska Helena Maria z Ponikowskich – 535
 Dziewoński Karol – 432, 535
- E**hrenberg Gustaw – 475
 Engel (Engiel) Mieczysław – 336, 516, 542
- Estreicher Karol Józef Teofil – 105, 176, 458, 480, 537, 545
 Estreicher Stanisław – 104, 105, 433, 446, 453, 457, 475, 480, 537, 543, 544, 545
 Estreicher Tadeusz – 434, 462, 474, 537
- F**aguet Émil – 301, 501,
 Fakadej Ignacy – 57, 141
 Falkenberg Johannes – 458, 545
 Falkowski Czesław – 78
 Falstaff sir John – 326, 508
 Faust (z tragedii Goethego) – 455, 493, 502, 544
 Feitzinger Edward-junior – 179, 481
 Feitzinger Edward-senior – 179, 481
 Fedorowicz Zygmunt – 336, 516
 Feldman Wilhelm – 268, 270, 492, 493, 501
 Feliks Piotr – 260, 489
 Firlej – 475
 Firlejowie – 133, 138
 Fita Stanisław – 11
 Florkowska Marzena – 549
 Foerster Friedrich Wilhelm – 330, 509
 Fojt – 337
 Franciszek Józef (Franz Joseph) – 228, 255, 287, 448, 465, 484, 488
 Franciszek św. – 345
 Franćić M. – 497
 Frank Hans – 452, 455, 474, 543, 545
 Frencl –
 Frenclówka-Balawajder – 212
 Fredro Aleksander – 22, 23, 68, 97, 129, 300, 475, 484
 Fredro Zofia (z Jabłonowskich) – 475
 Frejend (z *Dziadów* Mickiewicza) – 436

- Frycz Modrzewski Andrzej (zob. też: Modrzewski Andrzej Frycz) – 324, 373, 522
- Fusek Witold (pseud. Grab) – 332, 336, 341, 511, 514
- G**
- Gajka Józef – 85
- Gandhi Mahatma – 431, 540
- Garbacik Józef – 485
- Garczyński Stefan – 489
- Garnek – 132
- Gawełek Franciszek – 362, 520, 523
- Gawin Bolesław – 85
- Gąsiorowska-Szmydtowa Zofia – 292, 303, 499
- Gąsiorowski Władysław – 331
- Geograf Bawarski – 410, 528
- Gerlach Jan – 133, 473
- German Juliusz – 490
- German Ludomił – 262, 490
- Gierczyński Roman (pseud. Sęk, Zająć) – 331, 340, 509, 514
- Gierlach – 133
- Gil Franciszek – 89
- Glatzl Jan Karol – 443, 540
- Glazarowie – 180
- Głąb – 132
- Głębocka Jadwiga (pseud. Gwiazda, później Ruczkowska) – 332, 512
- Głowiński Michał – 40, 69, 102, 107
- Gnoiński Stanisław – 86
- Goethe Johann Wolfgang – 385, 493, 524, 544
- Gołąb Stanisław – 446, 540
- Gołuchowski Agenor – 254, 487
- Gomulicki Juliusz Wiktor – 532
- Gonet Stanisław – 293
- Goszczyński Seweryn – 20, 82, 129, 475
- Goya de Francisco Jose – 437, 538
- Górecka Maria z Mickiewiczów („córka Poety”) – 284, 495
- Górnicki Łukasz – 24, 513
- Górski Antoni – 306, 502, 505
- Górski Artur – 48, 307, 312, 333, 351, 502, 505, 520
- Górski Franciszek – 536
- Grabianka Tadeusz – 510
- Grabianka Seweryn hr. Leszczyc – 331, 510
- Grabieński W. (pseud. Władysława Smoleńskiego) – 270, 494
- Grabowski Alfred – 263, 265, 276, 277, 279, 491
- Grabowski Tadeusz – 543
- Grajewski Wincenty – 33
- Grakchus Tyberiusz – 41
- Grodyński Jerzy – 332, 34, 514
- Groza Aleksander – 70, 143, 477
- Grzegorz (papież) – 201, 482
- Grzegorzewska Sabina z Gostkowskich – 448, 541
- Grzybowska Jadwiga – 472
- Grzymałowski Olgierd Bohdan – 3 41, 517
- Gurbiel Andrzej – 61
- Gutkowski Mieczysław Witold – 542
- Gwiazdomorski Jan – 101, 405, 453, 474, 525, 532, 533, 535, 536, 537, 539, 540, 546
- H.** (też: Dulowska Helena, Heli, żona Stanisława Pigionia) – 335
- Habsburgowie – 476
- Hadała Wojciech – 62, 248, 486

- Hammer Klemens – 264, 492
 Hamsun Knut – 265, 492
 Hanka z Krasnego – 196
 Hano Józef – 525
 Harassek Stefan – 414, 530
 Has Stanisław – 498
 Hauptmann Gerhart – 338, 517
 Hawrot – 133
 Hażbieta z Zawężozu (Kwolkowa) – 202
 Hefajstos – 483
 Helota (pseud. Stanisława Pigonia) – 507
 Herbaczewski Józef Albin – 308, 503
 Herkules – 25
 Hertz Paweł – 84
 Heydel Adam Zbigniew – 416, 433, 457, 530, 537
 Hiczka Mikławš (Hicka) – 411, 529
 Himler Heinrich – 530
 Hiob – 101, 540
 Hitler Adolf – 531, 543
 Hoborski Antoni – 105, 418, 457, 531, 543
 Hoene-Wroński Józef – 298, 500
 Hohenzollern Albrecht – 517
 Holcer M. – 278
 Homer – 487
 Hornung Zbigniew – 477
 Horvath Feri – 549
 Hulewicz Jan – 498

Ibsen Henryk – 105, 529, 537
 Imertyński Aleksander – 547
 Imisz Jaromêr Hendrich – 411, 529
 Inglot – 231
 Inglot Jędrzej (zob. też: Rolan) – 182, 183, 184, 185
 Inglot Stefan – 472
Inglotowie – 9
 Irzykowski Karol – 261, 263, 489, 491
 Izydor św. – 477

Jabłonowscy – 294, 475
 Jabłonowski Ludwik – 139, 476
 Jachimecki Zdzisław – 528, 530, 533, 543
 Jachowski Jan – 77, 332, 514
 Jadwiga z Łobzowa (właśc. Jadwiga z Zubrzyckich Strokowa) – 340, 482, 517
 Jan św. – 548
 Janas Wincenty – 337, 517
 Janicki Stanisław – 439, 539
 Janik Michał – 472
 Janiszowski Mik. – 132
 Jantek z Bugaja (zob. Kucharczyk Antoni) – 52
 Jan Kazimierz – 484, 542
 Jan Paweł II (zob. też: Wojtyła Karol) – 23, 548
 Jaracz Stefan – 18, 68, 259, 275, 489, 495
 Jarecka Maria (z d. Szczepanowska) – 332, 513
 Jasiński Bruno – 52
 Jasionowicz – 274
 Jastrzębski Ludwik – 212, 213, 478, 483
 Jaworski Franciszek – 334, 389, 507, 524
 Jaworski Stanisław – 33
 Jaworski W. – 258

- Jedlicz Józef (właśc. Kapuściarz, Kapuścieński) – 18, 262, 263, 265, 491
 Jeleń Zygmunt – 201, 482
 Jellenta Cezary – 541
 Jeź Teodor Tomasz (właśc. Zygmunt Fortunat Miłkowski) – 270, 494
 Jeżowski Józef – 329, 508, 508
 Jędrzek spod Pyrzogłów (z *Szyfowych prac* Żeromskiego) – 241
 Jędrzejewicz Janusz – 461, 462, 546
 Jodełka Tomasz – 493
 Jokaj Maurycy (właśc. Mór Jókai) – 56, 158, 478
 Jordan Henryk – 309
 Józef II – 228, 484
 Judym (z *Ludzi bezdomnych* Żeromskiego) – 350
 Judym Wiktor (jw.) – 360
- K.** („dwaj Panowie” – Kot Stanisław i Kukiel Marian) – 275
 Kaczkowski Zygmunt – 139, 476
 Kaczor Jan – 337, 348, 439, 520, 539
 Kajetan Węgiński – 70, 143, 477
 Kajsiewicz Hieronim – 489
 Kallenbach Józef – 20, 465, 548
 Kamienieccy – 132
 Kamieńska Anna – 86, 87, 90, 91, 92
 Kamieński Bogdan Edward Stanisław – 530, 531, 536
 Kamykowski Ludwik – 436, 538
 Kant Immanuel – 311
 Kapuścieński Józef (zob. Jedlicz Józef, Kapuściarz) – 18, 262, 263, 265, 491
 Kapuściński Józef – 84
 Kapuściński Ryszard – 74
 Karasiński Leon – 276
 Karłowicz Jan – 490
 Karol „Panie Kochanku” (Radziwiłł Karol Stanisław) – 70, 143
 Kasprowicz Jan – 18, 73, 267, 505
 Kasprzak Józef – 274, 494
 Kasprzyk – 133
 Kasprzyk Piotr – 136
 Katon – 192, 482, 520
 Kawecki Zygmunt – 18, 262, 491
 Kazimierz Wielki – 120, 131, 484
 Kępiński Antoni – 101
 Kielar – 133
 Kitowicz Jędrzej – Klaczko Julian – 298, 500
 Kleiner Juliusz – 33, 96, 287, 496
 Klimaszewski Hipolit – 309
 Klimecki Stanisław – 462, 474, 546,
 Kloze / Kloze Florian – 314, 506
 Kłapkowski – 133
 Kochanowski Jan – 230, 370, 461, 483, 492, 500, 545
 Kochowski Wespazjan – 114
 Kolada – 250
 Kolberg Oskar – 521, 528
 Kołaczowska Zuzanna – 95
 Kołaczowski Stefan – 20, 21, 95, 96, 105, 107, 436, 437, 440, 441, 457, 527, 538, 540, 543, 547
 Kołodziejczyk Edmund – 383 – 387, 523, 524
 Komenda Józef – 63, 332, 514
 Komornicka Aniela – 541
 Komornicki Jan – 542
 Komornicka Maria (zob. też: Włast Odmieniec Piotr) – 448, 541, 542
 Konarski Stanisław – 470, 497, 508, 549
 Koneczny Feliks – 523

Koniński Karol Ludwik – 472
 Konopczyński Emilian – 495, 516
 Konopczyński Władysław – 83, 84, 87,
 97, 101, 102, 405 – 408, 433, 453,
 457, 458, 525, 526, 527, 530, 531,
 532, 536, 537, 539, 540, 542, 545
 Konopnicka Maria – 105, 155, 478
 Konrad (z *Wielkiej Improwizacji*) – 343
 Kopaliński Władysław – 103
 Kopernik Mikołaj – 284, 304, 373, 495
 Koprowicz Stanisław – 257, 259, 488
 Kora Stefan – 472, 473
 Korbut Gabriel – 299, 465, 500, 548
 Korczak Janusz – 520
 Kordian (z dramatu Słowackiego) – 258
 Korzon Tadeusz – 463, 465, 548
 Kostanecki Kazimierz – 105, 457, 536,
 433, 543
 Kostrzewski Józef (pseud. W. Elt.) –
 331, 336, 338, 509, 514, 515, 520, 539
 Kościuszko Tadeusz – 228, 270, 309
 Kot Stanisław (zob. też: „dwaj panowie
 K.”) – 494
 Kowal – 132
 Kowale – 133
 Kowalski Tadeusz – 433, 462, 474, 536
 Kozielski Ignacy (zwany Mahatmą,
 zob. też: Mahatma-Kozielski) –
 332, 341, 513
 Kosiński Zbigniew – 472
 Koznar Jakiel – 133
 Krasicki Ignacy – 508
 Krasieński Zygmunt – 23, 312, 497
 Kraszewski Józef Ignacy – 176, 481, 484
 Kraushar Aleksander – 465, 548
 Krawuz Marya (Krawuska) – 475
 Kremer Józef – 496
 Kridl Manfred – 33
 Król Jan Aleksander – 60, 88, 89, 90, 92
 Królowa Jadwiga – 513
 Kruczkowski Leon – 52
 Krukierk Józef – 485
Kruszewski Wojciech – 9
 Krzemiński Stanisław – 464, 547
 Krzywicki Ludwik – 520
 Krzyżanowski Adam Alojzy – 427, 433,
 533
 Krzyżanowski Julian – 12, 33, 46, 47,
 60, 94, 99, 101, 303, 473, 482, 501,
 540, 547, 548
 Krzyżanowska Wanda – 332
 Krzyżanowska Zofia – 47
 Kubacki Wacław – 474
 Kubica S. – 473
 Kucharczyk Antoni (zob. Jantek z Bu-
 gaja) – 52
 Kuczkówna Helena (później Kunz-
 mannowa) – 332, 495, 514
 Kuczkówna Maria – 332, 514
 Kudliński Tadeusz – 503
 Kukiel Marian (zob. 503 też: „dwaj pa-
 nowie K.”) – 494
Kukierk Józef – 485
 Kulpok – 337
 Kummersberg Ludwika – 498
 Kuraś Stanisław – 38
Kurek Halina – 42
 Kurek Jalu – 503
 Kurtzmann Karol (pseud. Wicher,
 Dzierżymir) – 276, 277, 340, 495
 Kurzyna Mieczysław – 85
 Kutrzeba Stanisław Marian – 427, 433,
 457, 458, 533, 537, 544, 545
 Kwiatkowski Jerzy – 40, 41, 42

- Kwolkowie – 9
 Kwolek – 133, 180, 182
 Kwolek Jan (zwany Zawęwozianem) – 180
- L**abuda Aleksander – 33
 Lack Stanisław – 25
 Lam Jan – 478
 Lancaster Joseph – 241, 485
 Langerówna Zofia – 332, 340
 Langiewicz Marian – 487, 492
 Lechoń Jan – 79
 Lecky William Edward – 261, 489
 Lednicki Aleksander – 275, 494
 Langerówna Zofia – 332, 340, 512
 Lehr-Splawiński Tadeusz – 533
 Lejeune Philippe – 33
 Lelewel Joachim (nazwisko ojca: Loelhof Yel) – 176, 324, 480, 544
 Lemański Jan – 541
 Lenartowicz Teofil – 103, 105, 410, 411, 412, 528, 529
 Leokrates – 486
 Leon III – 485
 Leskien August – 298, 306, 500
 Leszczyński Jarosław Mikołaj – 194, 510
 Leszczyński Stanisław – 331, 487, 533
 Leto – 539
 Lewkowicz Ksawery – 427, 448, 533, 541
 Libelt Karol – 496
 Libucha Józef – 276
 Lichański Stefan – 88, 89
 Ligęza Józef – 63, 331, 517
 Likurg – 486
 Linde Samuel Bogusław – 176, 480, 489
- Lipps Theodor – 463, 546
 Lis-Kula Leopold – 401
 Lorens Józef – 478
 Lowell John Jr. – 319
 Lowenhard – 499
 Lubas-Bartoszyńska Regina – 33
 Lubomirski Jerzy Sebastian – 476, 488
 Lutosławska Wanda (zob. też: Peszyńska; pseud. Lipa) – 332
 Lutosławski Wincenty (zob. też: W. L.) – 26, 69, 73, 76 –79, 93, 100, 121, 277, 306 – 315, 318, 319, 321, 325, 329 – 331, 335, 336, 341– 346, 428, 495, 502 – 506, 508 – 510, 509, 518, 519, 534, 554
- Ł**azarz św. 449, 541
 Łepkowski K. – 347, 519
 Łopaciński Hieronim – 475
 Łoski Piotr Franciszek Alojzy – 299, 500
 Łoś Jan – 297, 303, 306, 370, 371, 465, 500, 548
 Łoziński Florian – 62, 251, 486
 Łuczewski K. – 336
 Łukasiewicz Andrzej – 269, 493
 Łukasz św. (Ewangelista) – 355
- M**achay Ferdynand –76
 Maciejewski Marian – 11
 Maciąg Kazimierz – 42
 Maciejewski Marian – 11
 Maciejowski Ignacy (zob. też: Sewer) – 240, 485
 Mader Marta (Szeliska) –478
 Magdalena św. – 19
 Maeterlinck Maurice – 491

- Magdalena św. – 19
- Magryś Franciszek – 38, 472
- Mahatma-Kozielewski (zob. też: Kozielewski Mahatma) – 341
- Majkowski Aleksander – 527
- Majewski Kazimierz – 432, 535
- Malczewski Jacek – 331, 511
- Malicka Ewa – 472
- MałECKI Antoni – 249, 311, 486, 505
- MałkowsCY Andrzej i Olga – 332
- Małkowska Olga (wcześniej Drahnowska) – 332, 513
- Małkowski Andrzej (pseud. Ochotnik) – 330, 332, 341, 508, 509, 512 – 514, 517
- Marcin św. – 138, 483
- Maria Magdalena św. – 493
- Maria Teresa – 484
- Markiewicz Henryk – 56, 534
- Marks Karol – 52, 53
- Marszałek Gabriel – 65, 479
- Matlakowski Władysław – 392, 524
- Maziarski Stanisław – 427, 448, 462, 474, 533, 541
- Mefisto (Mefistofeles z *Fausta* Goethego) – 456, 544
- Meluzyna (bohaterka legendy literackiej) – 201, 482
- Mendrys Tadeusz – 298, 500
- Menéndez y Pelayo Marcelino – 326
- Mermon Józef – 191, 192
- Metallmann Joachim – 427, 533, 543
- Meyer Antoni – 453, 543
- Mianowski Józef – 191, 464, 547
- Michalda (królowa prorokini) – 194, 482
- Michalewicz Jerzy – 535
- Michalski Kazimierz Marian – 310, 505
- Michalski Konstanty – 104, 406, 457, 526, 549
- Michalski Stanisław – 464, 547, 548
- Michałowska Danuta – 21
- Michcik (z *Popiołów*) – 171
- Miciński Tadeusz – 307, 502
- Mickiewicz Adam – 10, 19, 20, 22, 23, 35, 40, 41, 43, 45, 55, 73, 76, 77, 79, 82, 97, 99, 100, 104, 105, 176, 227, 229, 230, 271, 284, 285, 298, 311, 312, 321, 324, 337, 344, 351, 373, 374, 376, 386, 434, 478, 483, 484, 488, 490, 495, 496, 497, 502, 505, 507, 508, 509, 516, 520, 522, 523, 524, 528, 534, 537, 538, 544
- Mickiewicz Władysław – 381, 505
- Mieczysławska Makryna – 505
- Midowicz Kazimierz – 264, 265, 492
- Mikuli Karol – 491
- Mikulski Antoni – 507
- Mikulski Tadeusz – 12, 69, 74, 82, 425, 497, 529, 532
- Mikułowski T. – 334
- Milczanowski H. – 267
- Milewski Tadeusz – 533
- Mill John Stuart – 496
- Milton John – 103, 526
- Minkiewicz Romuald – 359, 520
- Miodoński Jan – 443, 540
- Miriam (zob. też: Przesmycki Zenon Franciszek) – 73, 313, 491, 505, 506
- Miśkowiec – 133
- Mitana Tadeusz – 331, 510
- Mleczko Franciszek – 85
- Młynarski Feliks – 334, 515
- Modrzewski Andrzej Frycz (zob. też:

- Frycz Modrzewski Andrzej – 324, 373, 522
- Morawski Kazimierz – 285, 303, 370, 496
- Morawski Stanisław – 176, 480
- Mościcki Ignacy – 21
- Mozalewski – 434
- Mroczkowski August – 254, 487
- Murdelion (z powieści Kaczkowskiego) – 476
- Müller Brunon – 452, 458, 462, 474, 543
- Mycielski Jerzy – 499
- Myśliński Jerzy – 515
- N**adotti Maria – 74
- Nałkowska Zofia – 454
- Nałkowski Wacław – 75, 289, 308, 492, 520, 541
- Napoleon Bonaparte – 195, 228
- Natanson Władysław – 335, 515, 547
- Nehring Władysław – 463, 546
- Nemrod – 483
- Niedźwieńska Agnieszka – 74
- Niemcewicz Jan Ursyn – 474
- Niemcówna Stanisława (pseud. Limba, Wierzba, Dr. SN-a) – 77, 332, 340, 513
- Niesiecki Kasper – 299, 501
- Niesiołowski Kazimierz – 509, 519
- Nigborówna Emilia – 65, 167, 479
- Nikorowicz Józef – 491
- Nietzsche Friedrich Wilhelm – 243, 354, 485, 536, 548
- Nitsch Kazimierz – 433, 462, 465, 474, 536, 548
- Niobe – 539
- Noe – 483
- Norwid Cyprian – 24, 25, 56, 104, 263, 312, 313, 330, 389, 392, 424, 434, 491, 505, 532
- Norwid Ludwik – 506
- Nowak Jan – 434, 538, 543
- Nowak Julian – 499
- Nowak Zbigniew Jerzy – 76, 507
- Nowicki Franciszek – 333, 515
- Nowodworski Bartłomiej – 501
- O**chorowicz Julian – 460, 545
- Odrzywolscy – 332
- Odrzywolski Kazimierz – 513
- Oesterreicher Dominik – 480
- Ogrodziński Wincenty – 369, 521
- Olbromski Rafał (z *Popiołów* Żeromskiego) – 429, 534
- Oleksowicz Bolesław – 61
- Opozda Maciek (z noweli Dygasińskiego) – 534
- Oraczewski Czesław (pseud. Agnis Arman) – 62, 331, 511
- Ordyński Ryszard (zob. też: właśc. Blumenfeld) – 262, 491
- Orkan Władysław – 10, 18, 20 – 23, 45, 51, 61, 73, 154, 217, 263, 267, 269, 324, 448, 472, 477, 483, 485, 491
- Ormicki Wiktor – 533, 543
- Orzechowski Stanisław – 175, 176, 480
- Orzeszkowa Eliza – 349, 529
- Osiński Ludwik – 301, 501
- Ostaszewski-Barański Kazimierz Piotr – 267, 493
- Oszacki Aleksander – 448, 449, 541, 542
- Oszacki Julian – 448, 541

- P**aczosa Franciszek – 268, 493
 Padaba Marian – 542
 Paczyński P. – 475
 Pająk Stanisław – 258, 265, 488
 Palmieri Ayrelío – 326, 508
 Paluchowski Andrzej – 11
 Paluchowska Danuta (zob. też: Zama-
 cińska Paluchowska) – 11, 35
 Paprocki Bartosz – 299, 300, 500
 Pasek Jan Chryzostom – 43, 47, 114,
 473
 Patiomkin (z dramatu Micińskiego) –
 502
 Paulus Barthus de Kalborn (Bartuś) –
 131
 Paweł św. – 41, 105
 Pawlicki Stefan – 303, 502
 Pawlikowski Jan Gwalbert – 100
 Pawlikowski T. – 491
 Pawłowski – 531
 Pawłowski Tomasz – 62, 249, 257, 486,
 531
 Payot Jules – 428, 554
 Peer Gynt (z dramatu Ibsena) – 105,
 433, 537
 Péguy Charles – 193, 480, 482
 Pelayo Marcelino Menéndez – 554, 507
 Pelc – 133, 140, 141
 Pelczar Józef Sebastian – 481, 493, 481,
 493
 Pelczar Kazimierz – 542
 Perkowska Jadwiga (pseud. Perełka;
 później Dippłowa) – 332, 338, 513
 Perzyński Włodzimierz – 345, 518
 Peszyńska Wanda (pseud. Lipa, od 1913
 Lutosławska) – 332, 512, 514
 Petlurowcy – 397
 Pększyc Franciszek (pseud. Grudziń-
 ski) – 332, 511
 Piekosiński Franciszek – 292, 499
 Pieniężny Seweryn (Pietrek, Pietrzek)
 – 219, 220, 340, 517
 Pietrek, jw.
 Pietrzek, jw.
 Pietrkowa Wojęka (Kwolkowa) – 364
 Pietrzyk Zdzisław – 472
 Pigoniowa Katarzyna (matka Stanisła-
 wa Pigonia) – 194, 197, 198 – 203,
 228
 Pigoniowie – 188
 Pigoń Albina – 216
 Pigoń Aniela – 215
 Pigoń Feliks – 216
 Pigoń Ignacy – 10, 216
 Pigoń Jakub – 10, 11, 474
 Pigoń Jan (ojciec Stanisława Pigonia) –
 203 – 215
 Pigoń Józef – 167
 Pigoń Karolina – 216
 Pigoń Kasper – 188
 Pigoń Krzysztof – 10, 11, 25, 27
 Pigoń Michał – 10, 11
 Pigoń Szymon – 481
 Pilat Stanisław – 10
 Piltz Erazm – 464, 547
 Piłat – 10
 Piłsudski Józef – 97, 545
 Piotrowicz Ludwik – 433, 457, 536
 Piotrowska Aleksandra – 74
 Piotr-Paweł św. – 221
 Pisz Józef – 201, 482
 Piwowarczyk Jan – 80
 Plater Emilia – 498, 513
 Platon – 277, 311, 534, 544, 524

- Plaut – 508
 Pluta – 334
 Płazek Feliks – 96
 Podgórska Teresa – 518, 519
 Podgórski Zygmunt Marian – 309, 504
 Pogonowski Jerzy – 478
 Pokładek – 132
 Pol Wincenty – 56, 513
 Polkówna Halina – 85
 Pollak Roman – 12, 46, 47, 48, 78, 94, 244, 303, 485, 540
 Ponz Amadeusz – 326
 Popielowie – 305
 Popławski Jan Ludwik – 270, 494
 Porcjusz Szkot (Wojciech Robert, nazwisko rodowe Robert Gilbert Porteous de Lanxeth) – 236, 484
 Posadzy Ludwik – 336, 516
 Potoccy – 181
 Potocka Klaudia z Działyńskich – 512
 Potocki Mikołaj – 70, 143,
 Poznański Stanisław – 542
 Poźniakowa Barbara – 11
 Prawocheński Roman – 104, 432, 535, 536
 Praysner Michael de Calbornya – 133
 Preisnerowie – 9
 Prejsnar Pietrzek (zwany Wojciem) – 158
 Prometeusz – 211, 483
 Prus Bolesław – 66, 145, 261, 349, 463, 489
 Przesmycki Zenon (zob. też: Miriam) – 73, 313, 491, 505, 506
 Przyboś Julian – 92
 Przybyła Jan – 314, 506
 Przybyszewski Stanisław – 59, 73, 261, 265, 307, 308, 473, 489, 502
 Puget Ludwik – 491
 Pyka Jan (pseud. Piorun, Wilk) – 314, 506
- R**adek Andrzej (z *Szyfowych prac Żeromskiego*) – 246
 Radliński Ignacy – 261, 490
 Radziwiłł Karol „Panie Kochanku” – 143, 477
 Rafał (anioł) – 488
 Rakoczy Franek (z powieści *Orkana*) – 217, 483
 Rakoczy Jerzy II – 55, 139, 476
 Rawer Karol – 254, 437
 Rawicz-Dembiński Stefan (zob. też: Dembiński-Rawicz) – 254, 487
 Rej Mikołaj – 266, 463, 489, 546
 Rembowski Jan Nepomucen – 346
 Renan Ernest – 385, 490, 524
 Reymont Stanisław – 55, 73, 82, 261, 490, 505
 Rogosz Józef – 523
 Rogowski Jan (kapt.) – 400
 Rogozińska Zofia z Kochanowskich – 530
 Rogoziński Feliks – 416, 530, 543
 Rolan (zob. też: właśc. Ingłot Jędrzej) – 182 – 185, 231, 481
 Romanowicz Tadeusz – 523
 Romanowski Mieczysław – 298, 500
 Rostafiński Józef – 251, 486
 Rousseau Jean Jaques – 27, 37
 Roztworowski Emanuel –
 Roztworowski Karol Hubert – 97, 525
 Rozwadowski Jan – 298, 500

- Różański Adam – 543
- Ruczkowska Jadwiga (Głębocka; pseud. Gwiazda) – 332, 512
- Rudnicki Lucjan – 86, 90, 91
- Rusin Joanna – 42
- Rybarski Roman – 334, 497, 515
- Rybarz Edward – 314, 506
- Rydel Lucjan – 292, 498
- Rydłowa Maria – 56, 534
- Rydz-Śmigły Edward – 393
- Rymar Stanisław – 80, 81, 271, 494
- Rymarz – 192, 195
- Rymarz Józef – 65, 189
- Rymarzowie – 9, 189, 191, 194
- Rysz Stanisław – 271, 494
- Rzewuski Henryk – 43
- S.** (Stanisław Stączek) – 345, 518
- Saba (Królowa) – 482
- Sacha Stefan – 331, 338, 510
- Sainte-Beuve Charles Augustin – 301, 501
- Salamonowie – 191
- Salomon (Król) – 482
- Sandler Samuel – 497
- Sanokowski Marcin – 369
- Sapiecha Adam Stanisław – 182, 481
- Sapiecha Adam Stefan – 481
- Sapiecha Jan Piotr – 481
- Sapiecha Jadwiga z Sanguszków – 481
- Sapiecha P. – 476
- Sapiechowicze – 181, 182
- Sarna Władysław – 477
- Schiller Leon – 491
- Scheler Max – 243, 485
- Schmidt Stefan – 433, 528, 530, 535, 536
- Scott Walter – 500
- Szczepanowski Stanisław – 270, 310, 494, 513
- Semkowicz Władysław – 434, 537
- Sewer (zob. też: Maciejowski Ignacy) – 240, 485
- Seweryn Agata – 35
- Seweryn Dariusz – 35
- Seydlitz Mieczysław – 515
- Seydlitzowie Mieczysław i Włodzimierz Roman – 336, 515
- Seydlitz Włodzimierz Roman – 505, 515
- Sęk-Gierczyński Roman – 331, 338
- Siedlecki Michał – 105, 427, 453, 532, 543
- Sikorska Helena z Donhaiserów – 498
- Sienicki Tomasz – 261
- Sienkiewicz Henryk – 40, 267, 326, 463, 478, 482, 493, 547
- Sienkiewicz Klemens – 255, 488
- Siennik Marcin – 482
- Sieroszewski Wacław – 55, 261, 490
- Skarga Piotr – 201, 230, 300, 391, 482, 500, 501, 510, 524
- Skiba Mikołaj (pseud. Marchewka) – 332, 514
- Skimina Stanisław – 536, 538
- Skoczyński Jan – 478
- Skotnicki – 475
- Skowron Stanisław Teofil – 405, 434, 525, 537
- Skórski Antoni – 167, 224, 226 – 228, 231, 479
- Skórski Sz. – 476
- Skwarczyńska Stefania – 33
- Skwarczyński Zdzisław – 60

- Sławińska Irena – 11
 Słomka Jan – 38
 Slotwiński Józef – 256, 266, 267, 488, 490, 492
 Slotwiński Konstanty – 256, 488
 Słowacki Juliusz – 18, 49, 73, 100, 104, 301, 302, 310, 311, 312, 316, 320, 321, 324, 325, 351, 461, 481, 488, 489, 496, 497, 500, 501, 504, 505, 508
 Smreczyńska Katarzyna – 51, 340, 485
 Smolarski Mieczysław – 39
 Smoleński Jerzy – 427, 453, 533, 543
 Smoleński Władysław (pseud. W. Grabieński) – 427, 494, 533
 Smolerien Jan Ernest (po łużycku Ernest – Arnošt) – 411, 529, 541
 Sobieska Konstantowa Maria Józefa z hr. Wesslów – 541
 Sobieski Jan – 215, 448
 Sobieski Wacław – 458, 545
 Sokrates – 104, 318, 445, 507, 518, 544
 Solarz Ignacy – 496
 Solski Ludwik – 491
 Sołtys Joachim – 313, 314, 506
 Sołtysik Marek – 541
 Sokulski Justyn – 478
 Sowiński Józef – 488, 495
 Spasowicz Włodzimierz – 464, 547
 Spinoza Baruch – 490, 496
 Spytkowski Józef – 546
 Srokowski K. – 523
 Stabryła Edmund – 381
 Stanisław Kostka św. – 548, 549
 Stańczyk (z *Wesela* Wyspiańskiego) – 484, 495
 Stapiński Jan – 164, 165, 360, 366, 479
 Starmach Karol – 434, 537,
- Starowiejscy – 475
 Staszic Stanisław – 476, 508
 Stawar Andrzej – 100
 Stefczyk Franciszek – 169, 181, 366, 479, 480, 521
 Steinhaus Hugo – 63, 485, 487, 488
 Step (także: Jan Zachar, Stopa – pseud. Stanisława Pigionia) – 517
 Sternbach Leon – 297, 500, 543
 Stępniewski Józef – 276, 549
 Stojałowski Stanisław – 164, 165, 215, 250, 479, 482
 Stołyhwo Kazimierz – 405, 526, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 537
 Stopa (także Step, Jan Zachar – pseud. Stanisława Pigionia) – 366
 Straszewski Maurycy – 285, 303, 496
 Strączek Krystyna – 74
 Stroński Stanisław – 339, 517
 Strokowa Jadwiga z Zubrzyckich (Jadwiga z Łobzowa) – 482, 517
 Strug Andrzej – 324
 Strumiłło Stefania – 519
 Strumiłło Tadeusz (pseud. Dąb) – 78, 282, 329, 338, 340, 341, 502, 508, 514, 519, 534
 Sulimierski Filip – 547
 Surmacz – 231
 Surmacz ks. – 231
 Surmaczka – 481
 Susuł Jacek – 67
 Syga Teofil – 86
 Syrokomla Władysław – 313
 Szaja (Izajas) – 273
 Szajna Maciej – 136, 231
 Szayna J. – 476
 Szajnocha Karol – 299, 500

- Szarffenberger Marek – 482
 Szczepanowski Stanisław – 230, 270, 310, 332, 494, 513
 Szczotka Stanisław – 234, 473, 537
 Szekspir William – 302, 508
 Szaleski Mieczysław – 276
 Szeliska (Marta Mader) – 478
 Szeliski Henryk – 134, 160, 478
 Szewczenko Taras – 385, 524
 Szmyd Gerard – 269, 320, 332, 341, 493
 Szmyd S. – 433, 478, 528, 535
 Szmidt Stefan – 433, 536
 Szujski Józef – 373, 454, 543
 Szumiłło T. – 334
 Szydło Wiktor – 279
 Szyfman Arnold – 491
 Szymanowski Karol – 491
 Szymonowicz Szymon – 463, 546
 Szymon z Krościenka – 180
 Szyndlar – 133
 Śmieciuch Paweł (kwalifikacja z rec. Anny Kamieńskiej) – 91
 Śniadecki Jan – 303, 496
 Świątek – 133
 Świdarska Alina – 503
 Świerzowski Kasper – 489, 494
 Świętochowski Aleksander – 547
 Świrski Ignacy – 78, 99
- T**akliński Władysław – 543
 Targ Alojzy – 516
 Tarnawski Apolinary – 519, 545
 Tarnowski Stanisław – 284, 290, 292, 298, 300, 301, 303, 347, 371, 372, 489, 495, 498, 500, 501, 505
 Tasso Torquato – 487
 Tchórznicki Piotr – 134
- Teresa od Dzieciątka Jezus św. (właśc. Marie Françoise Thérèse Martin) – 201, 482
 Tereszkiewicz Franciszek – 42
 Tetmajer Kazimierz – 483
 Tobiasz – 258, 488
 Tochowicz Leon – 449, 542
 Tołstoj Lew – 543
 Tomasz (niewierny) – 454
 Tomasz św. – 526
 Towiański Andrzej – 20, 489, 499, 502, 505
 Traugutt Romuald – 457
 Trentowski Bronisław – 20
 Tretiak Józef – 302, 501
 Truskowski Aleksander – 254, 278, 487
 Trzeciak – 274
 Trzpis Henryk – 18, 258, 489
 Trzynadłowski Jan – 33, 532
 Turowski Szczęśny – 309, 502, 507
 Tuwim Julian – 483
 Tyc Teodor – 96
 Tyczyński Antoni – 160, 479
 Twardowski Kazimierz – 114, 330, 509
- U**jejski Andrzej – 104, 476
 Ujejski Józef – 325, 341, 507
 Ujejski Kornel – 263, 491, 526
 Ulanowski Bolesław – 475
 Ulewicz Tadeusz – 11, 56, 69, 534
 Ulitko Siergiej – 398
 Urban Jan – 310, 336, 504, 515
 Urbańczyk Stanisław – 101, 405, 453, 474, 525, 530, 532, 533, 536, 541, 542, 545
 Urbańska Maria – 57, 134, 141

- Urbańscy – 134, 139, 141, 160, 476
 Urbański Adam – 133, 189
 Urbański Feliks – 57, 139, 140, 141, 476
 Urbański Stanisław – 476, 530
- W**acław z Oleska (właśc. Zaleski Wacław Michał) – 367
 Wachholz Leon – 420, 531
 Wagner Richard – 540
 Wahrmond L. – 334
 Walas Andrzej – 86
 Walecki Wacław – 546
 Wallenrod Konrad (z powieści poetyckiej Mickiewicza) – 484
 Warneńczyk Władysław – 513
 Wawrzakowicz Wojciech – 192, 231
 Weinstein – 275
 Weintraub Wiktor – 40
 Weiss Tomasz – 501
 Weltschmerz Joachim – 519
 Wergiliusz – 103, 408, 528
 Wesselówna Maria Józefa – 448
 Weydlich Helena z Modzelewskich – 473
 Weydlich Kazimierz – 121, 473
 Weydlich Kazimierz (Senior) – 473
 Węgrzynowicz Leopold – 309, 504
 Węgrzyński Władysław – 252, 253, 254, 486, 487
 Wiechuła Jan – 338
 Wiejowski Leon Andrzej – 266, 492
 Wieliczko Mieczysław – 485
 Wiktor Jan – 81
 Wilk Antoni – 543
 Windakiewicz Stanisław – 299 – 303, 466, 497, 500, 501, 548
 Winek Teresa – 9
- Winiarski Bohdan – 334, 515
 Wiśniowski Józef – 18, 262, 490
 Wiśniewski Karol Witold hr. – 62, 63, 247, 485, 512
 Witkiewicz Stanisław – 121, 268, 336, 350, 392, 520
 Witkowski Stanisław Jan – 309, 324, 504
 Witos Wincenty – 51, 52, 97, 472
 Witte Sergiej – 464
 W. L. (zob. Lutosławski Wincenty) – 343
 Włast Piotr Odmieniec (zob. Komornicka Maria) – 541, 542
 Włodek Jan – 543
 Włodkowiec Paweł – 458, 544
 Wnuk Włodzimierz – 104, 526
 Wodniczko Adam – 77, 251, 282, 306, 330, 486, 502, 512
 Wodniczko Maria Romana (Wodniczówna, po mężu Dediowa) – 332, 340, 512, 514
 Wodniczówna Romana – 332, 340, 512, 514
 Wojćka Pietrzkowa – 364
 Wojtek – 219, 220, 223
 Wojna Leopold – 276
 Wojnar – 133
 Wojnowicz E. – 482
 Wojtyła Karol (zob. też: Jan Paweł II) – 21, 23
 Wolf Zbigniew – 102
 Wolski Józef – 109
 Wolter (fr. Voltaire, właśc. François-Marie Arouet) – 39
 Wołodkowicz Konstanty – 294, 369, 499

- Wołodkowicz Michał – 70, 143, 477
 Womela Stanisław – 18, 262, 263, 491
 Woroniecki Edward – 369, 521
Woźniakowski Jacek – 11
 Wróblewski Antoni – 359, 520
 Wujek Jakub – 391, 524
 Wulkan (Hefajstos) – 211, 483
 WW (kryptonim Stanisława Pigionia) – 543
 Wycisk Jan – 313, 314, 506
 Wyka Jan – 96
 Wyka Kazimierz – 56, 69, 106, 534
 Wysłouch Bolesław – 324, 479, 507
 Wyspiański Stanisław – 10, 18, 55, 73, 104, 121, 129, 261, 263, 307, 313, 324, 391, 484, 489, 490, 491, 492, 498, 503, 528
Zaborowski J. – 542
 Zachara Jan – 498
 Zagórski Włodzimierz – 461, 545
 Zając Stanisław – 231
 Zakrzewski Stanisław – 528
 Zakrzewski Wincenty – 264, 492
 Zaleski Wacław Michał (pseud. Wacław z Oleska) – 521
Zanczak J. – 476
Zan Tomasz – 330
 Zamojscy – 463, 508, 512, 546
 Zamącińska-Paluchowska Danuta (zob. także: Paluchowska Danuta) – 10, 35
 Zan Tomasz – 330, 508, 509
 Zathey Jerzy – 81
 Zawadzki Aleksander – 475
 Zawadzki Stefan – 298
 Zawieyski Jerzy – 510
 Zawisza Czarny z Grabowa – 513
Zborowski Samuel – 504
 Zdziechowski Marian – 285, 303, 335, 381, 496
 Zgorzelska Aleksandra – 63
 Zgorzelski Czesław – 11, 12, 35, 497
 Zgrzebny Walenty – 140
Ziejka Franciszek – 9
Zieliński Ludwik – 475
 Ziesche (też: Ziech, Cyż, Cisz, Czyż) – 103, 408, 409, 410, 528
 Zimmermann Marian – 458, 545
 Ziomek Jerzy – 497
 Zmitrowicz Józef – 336, 516
 Zmorski Roman – 103, 105, 410, 528, 529
 Zygmunt August – 516
 Zygmunt Stary – 517
 Zywar Jan (zob. także: Step, Stopa – pseud. Stanisława Pigionia) – 324
Żeleński (Boy) Tadeusz (zob. też: Boy Żeleński) – 100, 432, 535
Żeromska Monika – 12
 Żeromski Stefan – 10, 23, 25, 45, 55, 73, 82, 104, 121, 229, 261, 349, 352, 463, 483, 485, 490, 505, 520, 534
 Żuławski Jerzy – 262, 263, 490, 492
 Życzkowski Józef – 498